

Kleur op de buitenplaats

thema
kleur in de
tuin

Tekst - Ronald van Immerseel

Dat er kleur in tuin en park te vinden is in alle seizoenen zal geen verwondering wekken. Maar dat op sommige buitenplaatsen op ieder moment het park in elk jaargetijde te beleven valt, is minder voor de hand liggend.

Het kost wat inlevingsvermogen, maar in de negentiende eeuw creëerde men met gekleurde ruitjes de illusie van de vier seizoenen. In theekoepels, uitzichttorentjes en andere follies werden groene, gele, rode en blauwe ruitjes aangebracht. Met een blik door de ruitjes kon men respectievelijk het park in het voorjaar, de zomer, de herfst en de winter aanschouwen.

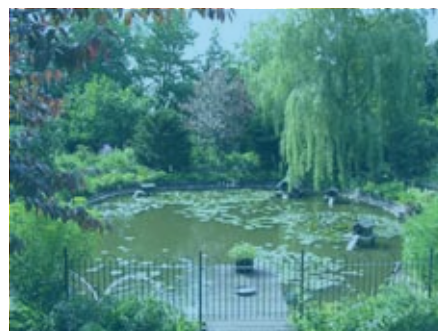
Seizoenillusions

Zo kende kasteel Ter Hooge bij Middelburg tot aan de Tweede Wereldoorlog aan de westzijde van het park, met uitzicht over het omliggende landschap een koepel, toepasselijk 'de vier seizoenentent' genaamd met dergelijke gekleurde ruitjes. Tot enkele jaren geleden bevonden zich op het terras van de uitspanning Westerbouwing bij Arnhem, befaamd om zijn fenomenale uitzicht over de Rijn, nog de metalen houders voor het gekleurd glas ter vermaak van de bezoekers. Een derde voorbeeld bevond zich omstreeks het midden van de negentiende eeuw in de toren van de kasteelboerderij van Dordwijk. Hier waren behalve de vier seizoenen ook de avond (donkerrood) en de nacht (purper) beleefbaar.

Vermoedelijk zijn er in de negentiende eeuw veel meer van dergelijke 'seizoenillusions' geweest. Helaas is dit bijzondere aspect van het kleurgebruik in tuin en park grotendeels in de vergetelheid geraakt. Alhoewel... op een zes meter hoog bergje in het park van de Noordwijkse buitenplaats Calorama bevindt zich een negentiende-eeuwse achzijdige koepel. Na aan vandalisme ten prooi te zijn gevallen, zijn bij de restauratie van de koepel enkele jaren geleden wederom, op ooghoogte, stroken gekleurd glas teruggeplaatst die de vier seizoenen symboliseren.

Literatuur:

R.H.M. van Immerseel, 'De buitenplaats Calorama en zijn park', in *De Woonstede door de eeuwen heen*, juni 1998, nr. 118, 16-29; W. Meulenkamp, 'Kleurig uitzicht. Opmerkingen over het gebruik van gekleurd glas in de landschapstuin' in *Cascade*; *Bulletin voor tuinhistorie*, 15e jg. nr.1 (2006), 6-12.

Tuin Uithuizen Groningen, familie De Winter, Open Tuinen Gids tuin nr. 15; fotografie: familie De Winter.